

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta ta' l-20 ta' Novembru, 2008

Citazzjoni Numru. 74/2004

John Vella
U b'degriet tal-21 ta' Marzu, 2007,
Il-ġudizzju ġie trasfuż f'isem
Paola mart Michael Mercieca,
Martina mart Peter Paul Zerafa
minnu legalment separata,
Mariosa mart Joseph Portelli,
Loreto sive Laurie, Anthony,
Virgilio sive Gino, u John
Añwa Vella, u ta'
Concetta mart John Vella nee' Pirrone;

Minflok John Vella li miet fil-mori tal-kawża.

VS

Lino Vella

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-attur, wara li ppremetta illi:

Illi l-attur John Vella kien għamel kuntratt ma' ibnu Lino Vella fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Novembru tas-sena elf disa' mija u tmienja u disgħin (1989) illi permezz tiegħu ffurmaw bejniethom assoċjazzjoni bl-iskop li tiġġestixxi n-negozju ta' bar u restaurant bl-isem 'Seaview Bar and Restaurant' fil-fond bin-numru sittax (16) fi Triq Marina, Mgarr, Għawdex kopja ta' liema kuntratt qed tiġi annessa bħala Dokument 'A';

Illi permezz ta' dan il-kuntratt l-attur John Vella kellu jpoġġi għad-dispożizzjoni u l-użu tal-assoċjazzjoni l-fond bin-numru sittax (16) fi Triq MaRINA, Mgarr, Għawdex magħruf bħala 'Seaview Bar and Restaurant' flimkien mal-armatura u l-attrezzi kollha li kienu jeżistu filwaqt li l-kera tal-istess fond kellha tibqa' fuq isem l-attur u titħallas mill-istess attur;

Illi l-konvenut Lino Vella permezz tal-istess kuntratt obbliga ruħu illi jikkontribwixxi oġġetti mobbli oħra, stock u kapital li jkun hemm bżonn filwaqt li kellu jidderigi u jamministra l-ġestjoni tan-negozju imsemmi b'diligenza u kapaċita' biex dan jitmexxa 'l quddiem;

Illi l-istess konvenut kellu jgħaddi l-ewwel elf u ħames mitt lira maltin (Lm1,500) mill-profitti ta' kull sena lill-attur filwaqt li jzomm għalih il-profitti bejn elf u ħames mitt lira (Lm1,500) u għoxrin elf lira maltin (Lm20,000) filwaqt li kull profitt 'l fuq minn għoxrin elf lira maltin (Lm20,000) kellu jinqasam bin-nofs bejn il-kontendenti;

Illi minkejja li dan il-ftehim ta' assoċjazzjoni ilu li sar aktar minn erbatax-il sena sal-lum il-konvenut qatt ma għadda l-ebda pagament lill-attur ħlief għal pagament ta' mitt lira darba waħda biss permezz ta' ċekk li meta l-attur mar isarrfu rriżulta li ma setgħax jissarraff għaliex ma kienx hemm flus fil-kont tal-konvenut.

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi jirriżulta b'mod ċar li l-konvenut mhux talli ma mexxiex in-negozju b'diliġenza u kapaċita' iżda wkoll qatt ma għadda l-ebda pagament lill-attur;

Illi għalhekk l-attur irid li dan il-kuntratt ta' assoċjazzjoni għall-ġestjoni tan-negozju tas-Seaview Bar and Restaurant fi Triq Marina l-Imgarr, limiti ta' Għajnsielem, Għawdex jiġi xolt u l-ġestjoni tal-istess negozju terġa tgħaddi f'idejn l-attur kif kienet qabel sar dan il-ftehim;

Illi l-konvenut minkejja li interpellat diversi drabi sabiex jersaq għax-xoljiment tal-assoċjazzjoni inkluż permezz ta' ittri interpellatorji w ufficċjali naqas li jagħmel dan.

Talab lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tiddikjara illi l-konvenut Lino Vella ma mexxiex in-negozju tas-Seaview Bar and Restaurant fi Triq Marina l-Imgarr, fil-limiti ta' Għajnsielem, Għawdex b'diliġenza u kapaċita' kif ukoll li ma għaddiex il-profitti lill-attur kif kien obligat li jagħmel;

2. konsegwentement tiddikjara li l-ftehim ta' assoċjazzjoni bejn il-kontendenti li sar fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Novembru tas-sena elf disa' mija u tmienja u disgħin (1989) għandu jiġi dikjarat xolt;

3. tordna lill-konvenut sabiex jgħaddi l-pussess tal-fond bin-numru sittax (16) fi Triq Marina, l-Imgarr, Għawdex bl-ambjenti kollha ta' miegħu lill-attur fl-istess stat li kien meta sar il-kuntratt fl-atti tan-Nutar Enzo Dimech fit-tmienja u għoxrin (28) ta' Novembru tas-sena elf disa' mija u tmienja u disgħin (1989);

bl-ispejjeż u bl-ingunzjoni tal-konvenut skond il-liġi. Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-attur ikkonfermata bil-ġurament tiegħu.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li eċċepixxa illi:

1. Illi in linea preliminari, jiġi eċċepit illi l-kuntratt tat-28 ta' Novembru 1989 kien in effetti kuntratt ta' kera simulat biss b'ħala forma ta' assoċjazzjoni, għaliex il-partijiet dejjem kellhom f'moħħhom il-vera intenzjoni illi l-attur jikri lil ibnu l-bar u restaurant 'Seaview Bar and Restaurant' u l-assoċjazzjoni pretiża llum mill-attur kienet biss mossa sabiex l-attur jevadi l-projbizzjoni imposta fuq mis-sid oriġinali ta' sullokazzjoni jew ċessjoni tal-kera. Tant huwa hekk illi għal xejn anqas minn tlettax-il sena, John vella qatt ma intrometta ruħu fil-ġestjoni tal-bar u r-restaurant de quo, u qatt ma ppretenda illi jingħata lilu xi rendikont ta' x'ikun għaddej f'dak il-fond. Kien għalhekk ukoll illi f'dak il-kuntratt ġiet iffissata l-figura favoluża, għal dakinhar illi sar il-kuntratt, ta' għoxrin elf lira maltija (Lm20,000) b'ħala s-solja illi trid tinqabeż qabel ma l-attur ikun jista' jibda jipparteċipa fil-profitti illi jiġġenera l-lokal. Għaldaqstant din l-Onorabbli Qorti għandha tmur wara l-velu tas-simulazzjoni maħluqa bejn il-partijiet u tara x'kienet il-vera intenzjoni tagħhom u konsegwentement tiċħad it-talbiet attriċi;

2. Illi, in vista ta' dak illi verament riedu l-partijiet dakinhar tal-kuntratt, a differenza tas-simulazzjoni maħluqa sabiex tostor dik il-vera intenzjoni, l-attur ma għandu ebda dritt illi jitlob illi jingħata lilu xi rendikont dwar kif ikun qiegħed ġestit ir-restaurant u l-bar u l-profitti talvolta ġenerati minn dik il-ġestjoni; u fil-prattika qatt ma talab tali rendikont ħlief fl-aħħar xhur qabel ma ġiet preżentata din il-kawża, u unikament minħabba illi wliedu l-oħra issa bdew jaqilgħu l-inkwiet u huwa waqa' taħt l-influenza tagħhom u għalhekk, mingħajr preġudizzju għall-premess, in kwantu bażati fuq il-premessa illi l-esponenti qatt ma ta rendikont lill-attur, it-talbiet attriċi għandhom jiġu miċħuda.

3. Illi dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, meta imbagħad l-attur, f'it ġimgħat qabel ġiet preżentata l-kawża odjerna beda javvanza pretensjonijiet għal informazzjoni dwar il-ġestjoni tal-bar u restaurant, l-esponenti, fi sforz sabiex iżomm relazzjonijiet aċċessibbli ma' missieru, kien pront għadda l-informazzjoni mitluba lill-attur u dan billi għaddielu rendikont ta' dħul u ħruġ mill-

ġestjoni għas-sena illi għaliha rrefera l-attur, u għalhekk anke hawn it-talbiet attriċi għandhom jirrokkaw.

4. illi dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, mill-fatt illi, kif jallega l-attur, lilu qatt ma ġie mgħoddi rendikont tal-ġestjoni b'diligenza u kapaċita', u illi per konsegwenza l-attur għandu xi dritt jitlob ix-xoljiment u rexissjoni tal-kuntratt ta' assoċjazzjoni, jekk dan jiġi ritenut illi huwa dak illi riedu l-partijiet fil-mument tal-kuntrattazzjoni.

5. illi dejjem mingħajr preġudizzju għall-premess, ir-rimedju spettanti lill-attur per konsegwenza tan-nuqqas da parti tal-esponenti illi jirrendu il-kont tat-tmexxija tan-negozju ma huwix dak illi jitlob it-terminazzjoni tal-assoċjazzjoni bejn il-partijiet, bensi', se mai dak illi jitlob lill-Qorti tiffissa terminu lill-esponenti li fih huwa għandu jirrendi l-kont mitlub mill-attur u jgħaddilu s-sehem spettanti lilu mill-profitti realizżati – dejjem s'intendi jekk dawn il-profitti jeċċedu s-somma ta' Lm20,000 fis-sena.

6. l-esponenti jirrileva illi huwa qiegħed jagħti dawn l-eċċezzjonijiet kollha in limine litis mhux għaliex huwa b'xi mod għandu xi dubbju dwar il-validita' tal-ewwel eċċezzjonijiet tiegħu, iżda unikament minħabba l-projbizzjoni imposta mil-liġi illi huwa jqajjem eċċezzjonijiet ulterjuri fi stadju aktar tard tal-proċediment.

7. salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fil-każ illi dawn ikunu permessi mil-liġi.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenut ikkonfermata bil-gurament tiegħu.

Rat il-verbal tagħha tat-13 ta' Marzu 2008 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza.

Rat in-nota ta' l-osservazzjonijiet tal-konvenut.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi d-dokumenti eseбити.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-attur qed jitlob li ftehim ta' assoċjazzjoni li kienu daħlu fih il-kontendenti jiġi dikjarat xolt għal żewġ raġunijiet, u cioè' (i) li l- konvenut ma mexxiex in-negozju b'diliġenza u kapaċita', u (ii) m'għaddiex il-profitti lill-attur kif kien obligat li jagħmel, u konsegwentement jiġi ordnat jirritornalu l-pussess tal-fond minn fejn qed jiġi ġestit dan in-negozju.

Il-konvenut qed jopponi dawn it-talbiet, u jikkontendi fl-ewwel lok illi l-kuntratt ta' assoċjazzjoni kien wieħed simulat, u li fi kwalunkwe kaz ma jikkonkorrux raġunijiet gravi biżżejjed għax-xoljiment tal-kuntratt.

Issir distinzjoni fid-dottrina bejn simulazzjoni **assoluta** u dik **relattiva**. "*La simulazione e' assoluta, quando le parti non intesero conchiudere verun negozio giuridico (colorem habens, substantiam vero nullam) : e' relattivo quando un atto vero sia manifestato sotto forma di altro atto, o con altre modalita', o per interposta persona (colorem habens, substantiam vero alteram).*

L'atto assolutamente simulato e' inesistente, non produce ne' diritto, ne' obbligazione: l'atto relattivamente simulato, invece, ha il valore giuridico che la legge attribuisce a quello che si e' inteso di conchiudere.

*Nell'uno e nell'altro caso pero', e' evidente che la simulazione per se' stessa e' sempre priva di ogni efficacia giuridica. Sia assoluta, sia relattiva, suppone sempre un atto finto, cioè' la inesistenza dell'atto apparente."*¹

Fil-każ tagħna l-konvenut mhux jallega li l-kontendenti ma riedu jidhlu f'ebda obbligazzjoni, imma biss li huma kellhom f'moħħhom li l-attur jikrilu l-ħanut imsemmi fiċ-ċitazzjoni, u l-kuntratt apparenti ta' assoċjazzjoni sar biss biex jevitaw id-divjet ta' sullokazzjoni magħmula mill-

¹ Digesto Italiano : vol. XXI pte . 3 pag. 411 per Luigi Cagnetta .

gvern, is-sid attwali ta' din il-proprjeta'. Għalhekk qed jeċċepixxi s-simulazzjoni relattiva, u kif ġie ribadit anke mill-qrati tagħha, jekk ikun hemm simulazzjoni relattiva, l-konsegwenza tkun li jiġi dikjarat x'inhu l-veru kuntratt intenzjonat bejn il-partijiet.² Madankollu jekk tiġi aċċettata t-teżi tal-konvenut, ikun ifisser illi skond id-dottrina hawn fuq ċitata, il-kuntratt simulat jitlef kull effikaċja ġuridika, u allura l-attur ma jkun jista' jibbenefika minn ebda kundizzjoni fih stipulata.

Ġara illi l-attur John Vella kellu mikri għandu mingħand il-Gvern ħanut ix-Xatt ta' l-Imgarr, li għal numru kbir ta' snin kien jiġġestixxi bħala ħanut tal-kafe'. Meta beda jikber fiż-żmien xtaq jgħaddi dan in-negozju lil xi ħadd minn uliedu. Imma ħadd minn dawk li kienu ghadhom jirrisjedu f'dawn il-gzejjer ma deher li kien interessat. Allura l-attur kiteb lill-konvenut li dik il-ħabta kien imsiefer il-Kanada biex jara kienx imħajjar jiġi lura Għawdex u jibda jmexxi n-negozju hu. Qallu biex ma jdumx jaħsibha, għax inkella kien ser iżarma.³ Il-konvenut iddeċieda li jaċċetta u nfatti rritorna Għawdex bil-familja u beda jmexxi l-ħanut hu. Għal xi żmien baqa' jiġġestixxi n-negozju bl-istess mod kif kien imdorri bih missieru. Imma wara xi snin xtaq jintroduċi xi servizzi ġodda u nfatti dik il-ħabta billi kienu bdew isiru popolari d-diskoteki, il-post għamel xi żmien utilizzat għal dan l-iskop. Fl-aħħar pero' ddeċieda li jimmodernizza u jarma bħala *bar and restaurant*. Dan naturalment kien jinvolvi investiment sostanzjali, li parti minnu kellu jiġi finanzjat mill-banek. Il-konvenut għalhekk xtaq illi r-relazzjoni tiegħu fir-rigward ta' dan il-ħanut tiġi b'xi mod regolarizzata, billi sa dakinhar kien għad m'għandu ebda pożizzjoni formali fit-tmexxija tiegħu. Kien f'dan il-kuntest li sar allura l-kuntratt ta' assoċjazzjoni in kwistjoni fit-28 ta' Novembru 1989.⁴

Kif ġia ntqal, il-konvenut jikkontendi illi dan il-kuntratt kien proprjament wieħed ta' kera li ġie simulat biex apparentement jidher bħala ftheim ta' assoċjazzjoni ħalli

² Esther Pace et. vs Mary Lauri et. : 12.10.50 ; Appell : Francesca Seychell et. vs Antonio Seychell : 27.3.36 .

³ ara ittra relattiva esebita ma' n-nota tal-konvenut tat-18 ta' April 2007 .

⁴ Dok. A a fol. 6 - 8 tal-process .

jevadu l-projbizzjoni imposta mis-sid li ssir xi sullokazzjoni jew ċessjoni tal-kirja oriġinali. Dwar din l-allegazzjoni, pero' ma tressqu ebda provi u l-konvenut qed jistrieħ sempliċement fuq il-modalitajiet ta' l-istess ftehim li fil-fehma tiegħu jindikaw x'kienet il-vera ntenzjoni tal-kontraenti. Infatti kien biss fin-nota ta' l-osservazzjonijiet tiegħu li jsemmi f'dan ir-rigward kif iċ-ċifra ta' Lm20,000 li kellha tiġi superata sabiex l-attur jibda jaqsam il-profitti mal-konvenut, kienet waħda favoluża għal dawk iż-żmenijiet u kienet intenzjonata biex tassikura li l-attur ma jkollu ebda sehem mill-profitti. Jgħid ukoll illi s-somma ta' Lm1500 li l-konvenut kellu jagħti ta' kull sena lill-attur, kienet proprjament in konsiderazzjoni tal-kera u mhux tal-profitti. Madankollu la l-attur u lanqas il-konvenut ma taw ebda spjegazzjoni ta' x'wassalhom biex jistipulaw dawn il-kondizzjonijiet speċifiċi fuq il-kuntratt.

Il-Qorti da parti tagħha ma taqbel xejn ma din is-sottomissjoni tal-konvenut, għax ma tara xejn stramb fil-fatt li l-attur aċċetta li jddividi l-profitti mal-konvenut, kemm-il draba tiġi superata ċ-ċifra msemmja, tenut kont li l-ispejjeż kollha tal-modernizzar u tkabbir tan-negozju kien ser jagħmilhom il-konvenut waħdu, kif ukoll li l-attur kien ġia ser ikun intitolat għal l-ewwel Lm1500 mill-profitti. Minn naħa l-oħra l-attur qatt ma kellu introjtu garantit, kif kien ikun il-każ kieku dan il-ftehim kien wieħed ta' kera, u din is-somma kien jeħodha biss kemm-il darba jkun hemm profitti biżżejjed f'kull sena partikolari. Għaldaqstant mhix qegħda taċċetta t-tezi tal-konvenut illi l-ftehim in kwistjoni kien wieħed simulat ta' kera u mhux ta' assoċjazzjoni kif fil-fatt ġie stipulat.

Jibqa' għalhekk sabiex jiġi eżaminat jekk hemmx raġunijiet gravi biżżejjed li jimmeritaw li jiġu milqugħa t-talbiet ta' l-attur biex jiġi xolt dan il-ftehim u jirriprendi l-pussess tal-ħanut *de quo*. Mill-provi prodotti jirriżulta illi minkejja li l-konvenut ha t-tmexxija tan-negozju f'idejha hekk kif irritorna mis-safar, missieru ma abbandunax il-ħanut tiegħu għal kollox u baqa' jiffrekwentah billi jmur josserva x'kien qed isir u xi kultant anke jagħti daqqa t'id b'ħal ma kienet tagħmel martu fil-facendi li jkun hemm bżonn. Irriżulta wkoll ammess illi l-attur, minn kemm ilu li

ġie ffirmat il-kuntratt, qatt ma rċieva ebda sehem mill-profitti. L-attur jgħid illi meta kien jitolbu xi ħaġa, l-konvenut kien jgħid li ma kienx hemm biżżejjed mnejn jagħtih, u kien għad għandu ħafna djun. Madankollu jidher illi l-attur qagħad fuq dak li kien jgħidlu ibnu f'dan ir-rigward u qatt ma kkontestah u wisq anqas talbu formalment jew mod ieħor rendikont tad-dħul u ħruġ tan-negozju. Jidher illi l-attur kien jikkontenta ruħu b'dak li kien liberament jieħu f'forma ta' ikel u xorb mill-ħanut perjodikament. Jidher illi r-relazjonijiet bejn l-attur u ibnu kienu għal bosta snin tajbin ħafna u l-attur bl-ebda mod ma fittex li jesigi xi kondizzjonijiet minn dawk li kienu ġew stipulati fil-kuntratt. Tant hu hekk illi għal snin twal l-attur u martu rabbew lil bin il-konvenut, wara li dan għadda minn proċeduri ġudizzjarji dwar iż-żwieġ tiegħu, u kien biss f'it xhur qabel ma ġiet istitwita din il-kawża li l-attur, x'aktarx istigat minn uħud minn uliedu l-oħra, li sadanittant beda jiddispjaċihom li ma kienux indaħlu huma għal dan in-negozju, li beda jesigi li jingħata rendikont u sehem mill-profitti.

Hekk ukoll lanqas irriżulta li l-konvenut kien b'xi mod negligenti u nka paċi fil-ġestjoni ta' dan in-negozju. Anzi minn dak li ntqal, huwa għamel dejjem l-almu tiegħu sabiex iġib in-negozju 'l quddiem, kabbar l-ispazju disponibbli għall-klijenti, billi bena sulari addizzjonali, u fetah ukoll restaurant ieħor, li minħabba l-volum ta' xogħol, kellu jafda f'idejn terzi.

F'tali ċirkostanzi din il-Qorti hija tal-fehma li, fejn John Vella innifsu kien għal tant snin tant tolleranti mal-konvenut u qatt ma esiġa miegħu ebda kondizzjoni minn dawk sipulati dwar il-profitti jew rendikonti regolari, ma rriżultaw ebda fatturi gravi biżżejjed li jimmeritaw li jintlaqgħu t-talbiet ta' l-attur dwar ix-xoljiment tal-kuntratt ta' assoċjazzjoni u r-ripreża tal-pussess tal-fond indikat fiċ-ċitazzjoni.

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tilqa' t-tielet sas-sitt eċċezzjoni tal-konvenut, tiċċad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra l-atturi.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----